

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/89/2005

SPOŁECZNE POPARCIE DLA EUROPEJSKIEJ KONSTYTUCJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

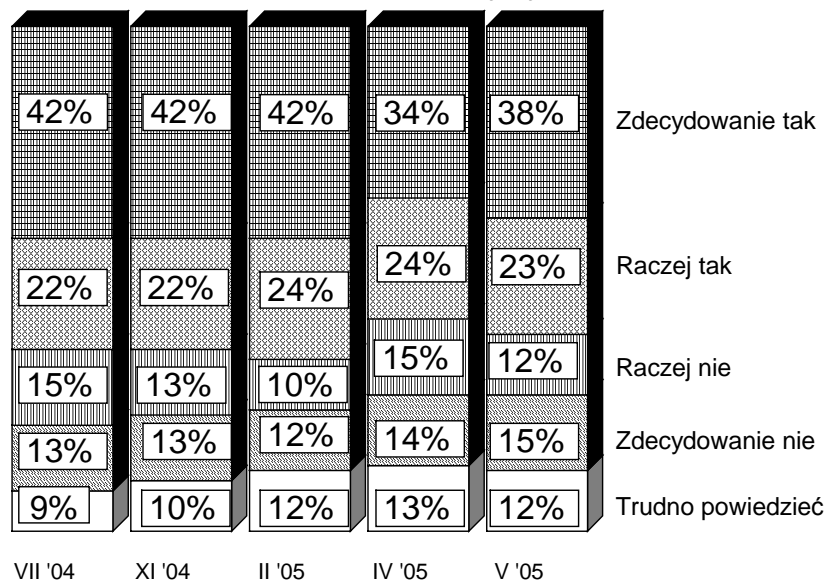
Przed miesiącem odnotowaliśmy wyraźny spadek zainteresowania referendum w sprawie europejskiej konstytucji i zmniejszenie się społecznego poparcia dla niej¹. Chłodniejszy stosunek do przyjęcia tego dokumentu tłumaczyliśmy dwojako. Jako jedną z przyczyn wskazywaliśmy m.in. szczególnie moment realizacji kwietniowego badania, które zbiegło się ze śmiercią Jana Pawła II i żałobą narodową po jego odejściu. Brak wyraźnego odniesienia do chrześcijańskiego dziedzictwa Europy mógł nabrać istotniejszego niż dotychczas znaczenia dla oceny traktatu konstytucyjnego i gotowości jego poparcia w głosowaniu. Drugą przyczyną zmniejszenia akceptacji tego dokumentu mogły być informacje o wzrastających kontrowersjach, jakie budzi on w niektórych krajach unijnych, m.in. we Francji, i coraz bardziej prawdopodobnej możliwości jego odrzucenia w zbliżającym się referendum w tym kraju. Część Polaków deklarujących poparcie dla europejskiej konstytucji tłumaczy swoje stanowisko względami taktycznymi i obawami, że odrzucenie jej w referendum mogłoby mieć niekorzystne skutki dla naszego kraju. A zatem możliwość negatywnego wyniku głosowania w innym kraju może wpływać na poziom społecznego poparcia dla tej konstytucji.

W maju² zainteresowanie uczestnictwem w referendum w sprawie przyjęcia traktatu konstytucyjnego nieco wzrosło, nadal jednak pozostaje ono mniejsze niż na początku roku. Udział w głosowaniu zapowiada ogółem 61% Polaków, jednak mniej niż dwie piąte (38%) składa w tej kwestii zdecydowane deklaracje.

¹ Zob. komunikat CBOS „Polacy o europejskiej konstytucji”, kwiecień 2005.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (180) przeprowadzono w dniach 6-9 maja 2005 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

RYS. 1 GDYBY W POLSCE ODBYWAŁO SIĘ REFERENDUM W SPRAWIE PRZYJĘCIA EUROPEJSKIEJ KONSTYTUCJI, TO CZY WZIAŁ(ĘŁA)BY PAN(I) W NIM UDZIAŁ?

Udział w referendum w sprawie przyjęcia unijnej konstytucji częściej planują mężczyźni (67%) niż kobiety (56%). Pierwszoplanowe znaczenie dla zainteresowania uczestnictwem w głosowaniu ma jednak wykształcenie. Im jest ono wyższe, tym częstsze deklaracje udziału w referendum. Uczestnictwo w głosowaniu planuje niewiele ponad dwie piąte badanych z wykształceniem podstawowym (43%), trzy piąte mających wykształcenie zasadnicze zawodowe (60%), ponad dwie trzecie ankietowanych z wykształceniem średnim (69%) i zdecydowana większość legitymujących się wykształceniem wyższym (86%). Deklaracjom udziału w referendum sprzyjają także wysokie dochody *per capita* w rodzinie oraz zadowolenie z materialnych warunków gospodarstwa domowego.

Absencję w głosowaniu zapowiadają przede wszystkim ludzie starsi - powyżej 65 roku życia (39%), najślabiej wykształceni (37% z wykształceniem podstawowym), najgorzej oceniający swoją sytuację materialną (38%) oraz nieuczestniczący w praktykach religijnych (41%).

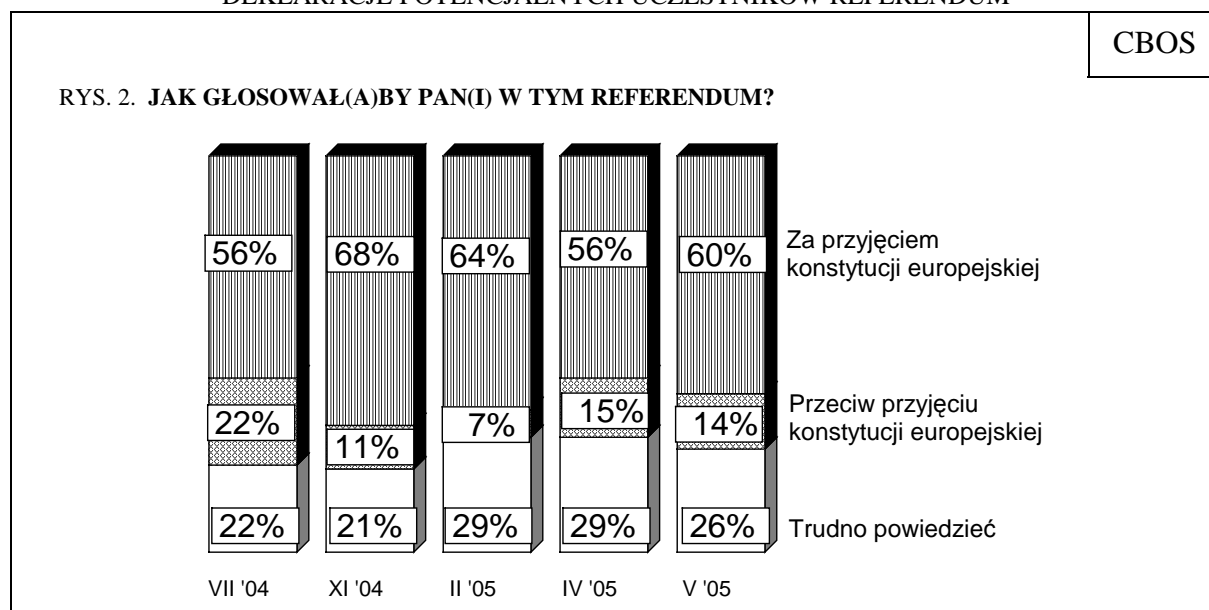
Planowanie udziału w referendum w sprawie przyjęcia traktatu konstytucyjnego wiąże się ze stosunkiem do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Zamiar głosowania zgłasza prawie trzy czwarte zwolenników obecności Polski w tej organizacji (71%) i tylko niespełna dwie piąte (39%) jej przeciwników.

Tabela 1

Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w UE?	Gdyby w Polsce odbywało się referendum w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nim udział?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	71	19	11
Nie	39	50	11
Trudno powiedzieć	19	56	26

Zwiększeniu się zainteresowania udziałem w referendum dotyczącym europejskiej konstytucji towarzyszy niewielki wzrost deklaracji głosowania za przyjęciem tego dokumentu. Mimo że w ostatnim miesiącu nieco przybyło zwolenników konstytucji, odsetek jej przeciwników praktycznie się nie zmienił. Za jej przyjęciem chce obecnie głosować 60% potencjalnych uczestników referendum, natomiast 14% z nich zamierza wyrazić sprzeciw.

DEKLARACJE POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW REFERENDUM

Zwolennicy ratyfikacji europejskiej konstytucji przeważają we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Czynnikiem stosunkowo najsilniej różnicującym stosunek do tego dokumentu jest światopogląd - religijność i orientacja polityczna badanych. Poparcie dla konstytucji sprzyja niska religijność oraz lewicowe poglądy polityczne. Za jej przyjęciem najczęściej chcą głosować osoby nieuczestniczące w praktykach religijnych (77% potencjalnych uczestników referendum w tej grupie) i niespełna połowa praktykujących kilka razy w tygodniu (49%). Popiera ją zdecydowana większość osób identyfikujących się z lewicą

(79%) i niewiele ponad połowa badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (54%).

Zwolennicy europejskiej konstytucji mają wyraźną przewagę niemal we wszystkich potencjalnych elektoratach. Wyjątek stanowią sympatycy LPR, wśród których liczba przeciwników konstytucji niemal dorównuje liczbie jej zwolenników.

Tabela 2 DEKLARACJE POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW REFERENDUM

Potencjalne elektoraty	Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?		
	Za przyjęciem konstytucji europejskiej	Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SdPI*	87	5	8
SLD*	76	14	10
Samoobrona	68	19	13
PSL*	62	10	28
PO	61	12	27
PiS	48	25	27
LPR	46	44	10

* Dane dotyczące tych elektoratów należy traktować ze szczególną ostrożnością ze względu na ich niewielkie liczebności w badanej próbie

Deklaracje dotyczące sposobu głosowania w ewentualnym referendum w sprawie europejskiej konstytucji wiążą się ze stosunkiem do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Większość zwolenników obecności Polski w tej organizacji zamierza poprzeć przyjęcie tego dokumentu, natomiast jej przeciwnicy, o ile w ogóle będą uczestniczyć w referendum, najczęściej zapowiadają głosowanie za jego odrzuceniem.

Tabela 3 DEKLARACJE POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW REFERENDUM

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?		
	Za przyjęciem konstytucji europejskiej	Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zwolennicy	66	10	24
Przeciwnicy	24	46	29
Niezdecydowani	19	27	54

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w Polsce odbywało się referendum w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	23	12	15	12	1052
Płeć						
Mężczyźni	45	22	11	12	10	498
Kobiety	33	23	13	17	15	554
Wiek						
18-24 lat	36	29	15	12	8	161
25-34	43	25	12	11	10	191
35-44	37	25	10	11	16	181
45-54	46	23	10	13	8	202
55-64	35	24	11	16	14	123
65 lat i więcej	31	12	16	23	18	194
Miejsce zamieszkania						
Wies	32	25	11	17	16	384
Miasto do 20 tys.	37	26	14	10	12	131
20-100 tys.	38	25	16	14	8	212
101-500 tys.	47	18	11	11	13	200
501 tys. i więcej mieszk.	48	14	11	18	9	126
Wykształcenie						
Podstawowe	23	20	16	21	20	307
Zasadnicze zawodowe	39	21	13	18	9	268
Średnie	44	25	11	10	10	364
Wyższe	60	26	3	4	7	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	63	30	1	1	4	77
Prac. umysł. niż. szczebla	48	20	10	7	14	81
Pracownicy fiz.- umysł.	36	28	15	16	6	92
Robotnicy wykwalifikowani	47	20	11	10	11	88
Robotnicy niewykwalifik.	28	20	9	28	15	39
Rolnicy	34	29	8	8	20	56
Pracujący na własny rach.	40	34	6	9	11	42
Bierni zawodowo						
Renciści	33	15	16	20	15	120
Emeryci	34	14	13	22	17	209
Uczniowie i studenci	35	30	20	9	6	77
Bezrobotni	35	22	15	16	12	123
Gospodynie domowe i inni	30	36	14	11	9	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	44	26	8	12	10	168
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	53	23	4	10	10	62
sekt. pryw. poza rolnict.	45	24	11	10	10	191
prywatnym gosp. rolnym	36	26	8	11	19	60
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	33	24	9	24	10	130
301-500	32	25	15	17	11	167
501-900	43	20	9	16	11	206
901-1200	49	19	15	9	8	84
Powyżej 1200 zł	63	19	5	4	9	74
Ocena własnych war. mater.						
Złe	34	16	15	23	12	335
Średnie	37	26	13	10	14	455
Dobre	46	25	8	11	10	261
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	25	22	14	17	22	91
Raz w tygodniu	40	25	11	12	12	566
1-2 razy w miesiącu	33	21	16	20	11	164
Kilka razy w roku	45	20	14	11	10	157
W ogóle nie uczestniczy	42	9	12	29	7	73
Poglądy polityczne						
Lewica	56	16	12	8	8	146
Centrum	34	32	13	14	7	270
Prawica	48	23	9	11	10	316
Trudno powiedzieć	24	17	16	22	21	317

Tabela 2. Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?
 1 - Za przyjęciem konstytucji europejskiej;
 2 - Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	14	26	639
Płeć				
Mężczyźni	63	15	22	333
Kobiety	58	11	31	306
Wiek				
18-24 lat	56	17	27	106
25-34	58	18	23	128
35-44	52	17	31	112
45-54	66	10	24	138
55-64	66	5	29	72
65 lat i więcej	66	11	24	83
Miejsce zamieszkania				
Wieś	59	12	29	216
Miasto do 20 tys.	72	9	20	82
20-100 tys.	56	15	29	132
101-500 tys.	60	16	24	130
501 tys. i więcej mieszk.	59	17	25	79
Wykształcenie				
Podstawowe	54	12	33	131
Zasadnicze zawodowe	68	12	21	159
Średnie	60	13	27	252
Wyższe	55	20	25	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	64	12	23	72
Prac. umysł. niż. szczebla	60	10	30	56
Pracownicy fiz.- umysł.	61	21	17	58
Robotnicy wykwalifikowani	60	17	22	58
Robotnicy niewykwalifik.	62	11	27	19
Rolnicy	49	22	29	35
Pracujący na własny rach.	43	28	28	31
Bierni zawodowo				
Renciści	62	10	28	58
Emeryci	69	9	22	99
Uczniowie i studenci	41	18	41	51
Bezrobotni	71	5	24	70
Gospodynie domowe i inni	54	11	35	31
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	56	17	26	118
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	60	18	22	47
sekt. pryw. poza rolnict.	61	15	24	132
prywatnym gosp. rolnym	55	18	27	37
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	63	15	21	74
301-500	63	12	25	94
501-900	63	16	21	130
901-1200	64	9	27	57
Powyżej 1200 zł	75	17	9	61
Ocena własnych war. mater.				
Złe	64	15	21	167
Średnie	55	15	30	286
Dobre	64	11	25	185
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	20	29	42
Raz w tygodniu	57	17	26	369
1-2 razy w miesiącu	58	8	34	88
Kilka razy w roku	73	5	22	102
W ogóle nie uczestniczy	77	8	15	38
Poglądy polityczne				
Lewica	79	5	16	105
Centrum	61	10	29	180
Prawica	54	22	25	224
Trudno powiedzieć	54	12	34	129